

Vietnam

1. Oficiální název státu

- Vietnamská socialistická republika
- Nuoc Cong hoa xa hoi chu nghia Viet Nam

2. Rozloha

- 331 211 km²

3. Geografie

Vietnam leží v jižní Asii, na severu sousedí s Čínou a na západě s Laosem a Kambodžou, délka hranic celkem činí 4 639 km. Jižní a východní hranici tvoří pobřeží Jihočínského moře

4. Obyvatelstvo

- **Počet obyvatel** : 86,16 miliónu (13. nejlidnatější země světa)
- **Podíl městského a venkovského obyvatelstva** : 27,9 % a 72,1 %
- **Národnostní složení** : 86 % populace tvoří etničtí Vietnamci (národnost Kinh), soustředění zejména v deltách hlavních vodních toků a pobřežních rovinatých oblastech, 12 % etničtí Číňané. Zbytek populace tvoří Khmerové (kolem 700 000, žijících v jihozápadní deltě Mekongu), Čamové (kolem 60 000 žijících převážně podél pobřeží mezi Nha Trang a Phan Thiet a v provincii An Giang v deltě Mekongu) a dalších 60 národnostně-jazykových menšin soustředěných zejména v horských oblastech.
- **Náboženské složení** : Buddhismus (převládá mahájánový buddhismus, cca 50 % obyvatel); katolicismus (7–8 miliónů, přibližně 10 % populace, po Filipínách nejvyšší poměr z asijských zemí); protestantismus (asi 200 tis. věřících v oblastech Centrální vrchoviny); islám (přibližně 0,5 % populace, převážně etničtí Khmerové a Čamové); hinduismus (zbytky indické komunity v Ho Či Minově Městě); sekta Cao Dai (přibližně 2 mil. věřících) a sekta Hoa Hao (buddhistická, předpokládá se asi 1,5 mil. věřících), animismus.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.
Tento materiál vznikl v rámci projektu Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů podpořeného v 1. výzvě Operačního programu Praha Adaptabilita.

"Praha & EU: Investujeme do Vaší budoucnosti"

- **Jazyk:** Úředním jazykem je vietnamština, nejrozšířenějšími používanými cizími jazyky angličtina, čínština (kantonská a mandarínská), ruština a francouzština (převážně starší generace)¹.

5. Politická situace

Unitární republika s monostranickým politickým systémem. Vedoucí silou ve státě a společnosti je podle Ústavy Komunistická strana Vietnamu (KSV). Jiné politické strany v zemi neexistují. Nguyen Minh Triet, prezident (zvolen v červnu 2006), Nguyen Thi Doan, viceprezidentka (zvolena v červenci 2007). Prezident jmenuje a odvolává členy vlády, je vrchním velitelem ozbrojených sil země, podepisuje zákony, jmenuje velvyslance, generály a admirály ozbrojených sil. Je volen z řad poslanců Národního shromáždění na období 5 let.

6. Historický kontext migrace vietnamských občanů do ČR

V 50. letech 20. století navázala tehdejší Československá republika diplomatické vztahy s Vietnamskou demokratickou republikou². Již od této doby k nám ročně přicházeli desítky vietnamských studentů za účelem získání kvalitního vzdělání, s přesně stanoveným studijním plánem. Dále zde pobývali i vietnamští praktikanti a učňové, aby se vzdělávali v oborech jako strojírenství, lehký průmysl a doprava. Do roku 1981 pobývalo v ČSSR asi 30 -35 000 vietnamských občanů.

Do ČR přišlo několik vln vietnamské migrace a v závislosti na dobu příchodu „vznikají postupně tři odlišné skupiny Vietnamců: komunity tzv. **starousedlíků** (např. Brouček, 2002, s. 22), které Vietnamci u nás sami nazývají *xu moc* (tzn. „plesniví“ Vietnamci — ti, kteří jsou zde již tak dlouho, že na nich vyrůstá plíseň³), dále společenství Vietnamců nově přichozích v devadesátých letech — nazvěme je **porevoluční přichozí** — a na ně dále navázala po roce 2000 tzv. **„čerstvá vlna“ migrantů po roce 2000**. Tito posledně jmenovaní Vietnamci, kteří jsou nejvíce zranitelnou skupinou vietnamských migrantů ve smyslu obchodu s lidmi, jsou mezi ostatními Vietnamci někdy pejorativně označováni jako *ga* — slepičí, tj. hloupí a naivní⁴.

¹ Základní informace o Vietnamu dostupné z: < http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/asi/vietnam/>[cit. 3. února 2010]

² V rámci dohod o kulturní a vědeckotechnické spolupráci.

³ *Moc* znamená plesnivý a výraz *xu* je jazykovým specifikem českých Vietnamců a ve Vietnamu nebo v jiných zemích mimo ČR mu Vietnamci nerozumí. Údajně vznikl z českého slova Vietnamců, jehož koncovka byla pro Vietnamce natolik výrazná, že se sami dle ní začali nazývat. Jiný výklad kolující mezi Vietnamci u nás tvrdí, že Vietnamci v Československu tolik pracovali, že neměli příliš času na svůj zevnějšek a jejich rozčuchané účesy byly načepýřené — *xu*.

⁴ Další pejorativní výraz pro tyto Vietnamce je *thoc* — zrnka ryže. Což lze volně přeložit hanlivými slovy „venkovane“, „křupani“.

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.

Tento materiál vznikl v rámci projektu Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů podpořeného v 1. výzvě Operačního programu Praha Adaptabilita.

Tento hanlivý výraz někteří Vietnamci vůbec nepoužívají a je rozšířen pouze v některých vrstvách, přesto mnoho vypovídá o vnímání této vlny příchozích části komunity.

Trung Ta Minh (2002, s. 17) dělí Vietnamce, kteří žijí v Chebu, bez ohledu na dobu jejich příchodu do ČR na **vzdělané obyvatele velkých měst**, kteří se k nám dostali jako představitelé státních nebo soukromých podniků a mají pevné zázemí, **Vietnamce**, kteří k nám přišli ze **západní Evropy** (velkoobchodníci a majitelé restaurací) a **ostatní**, které popisuje následovně: „ ... dostali se do Evropy bez vlastního kapitálu a pevného zázemí, jsou buď zaměstnaní u svých majetnějších krajanů nebo si u nich půjčují na zboží, které potom prodávají v pronajatých stáncích a obchůdkách. Pocházejí z vesnic a slabších sociálních vrstev a alespoň část z nich se hrozivě zadlužila. Splacení tohoto dluhu může trvat celé roky ... “ Ač toto dělení nepovažuji za přesné a výstižné, napovídá o poměrech ve vietnamské komunitě, kde se velká skupina migrantů nachází ve složité sociální a ekonomické situaci.

Zajímavými jevy v souvislosti s diferenciací vietnamské komunity u nás jsou jednak čím dále patrnější neprostupnost jednotlivých sociálních vrstev a popsanych skupin a zároveň jejich provázanost v oblasti ekonomických zájmů, konkrétně závislost jedné skupiny na druhé, kdy méně orientovaná a jazykově špatně vybavena část Vietnamců není schopna samostatné (nejen) ekonomické existence a naopak etablovaná skupina toho využívá a směňuje své znalosti za finance“ (Pechová, 2007, str.17-18).

7. Sociokulturní profil

• Tradice a svátky

„Vzhledem k bohaté kulturní historii Vietnamu a vlivu mnohých duchovních a filozofických proudů v sobě vietnamské tradice a svátky často spojují projevy několika náboženství a vlivy různých civilizací, jimž byla tato země vzhledem k své zeměpisné poloze vystavena. Kromě tří základních duchovních systémů, které formovaly vietnamskou kulturu: konfucianismu, taoismu a buddhismu, ovlivnily vietnamské tradice i proudy jako hinduismus, islám, křesťanství a v moderní historii mnohé evropsko-americké filozofie a politické nauky. Duchovní život Vietnamců je prostoupen vírou v nadpřirozený svět, která vzešla z dávného animismu. Přestože pro Evropana může být víra v nadpřirozené bytosti (jako jsou různí ochránci domácnosti, vesnice, půdy apod.) těžko pochopitelná a uvěřitelná, charakterizuje život většiny Vietnamců; nezáleží na jejich věku či společenské třídě. Zároveň příslušnost k náboženství podle našeho vidění světa, např. k buddhismu nebo křesťanství neodporuje této prastaré víře v nadpřirozený svět.“ (Černík a kol., 2007, str. 56)

„Tradiční vietnamské svátky a oslavy v sobě odrážejí synkretický charakter vietnamské kultury. Kromě každoročních oslav se Vietnamci důkladně věnují i uctění a oslavení významných rodinných momentů jako například svatby nebo úmrtí člena rodiny. Všechny tyto nevšední dny se řídí tradičním vietnamským lunárním kalendářem.“ (Černík a kol., 2007, str. 57).

Nejvýznamnějším svátkem je Nový rok (*Tet Nguyen Dan*, který je zároveň pro každého Vietnamce dnem narozenin) spadající vždy na jiný den, mezi 21. lednem a 20. únorem, podle toho, kdy je v tomto období měsíc v novu. Tento svátek je významným i pro rodinná setkání,

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.

Tento materiál vznikl v rámci projektu Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů podpořeného v 1. výzvě Operačního programu Praha Adaptabilita.

a proto mnoho Vietnamců žijících v ČR v tuto dobu navštěvuje své příbuzné ve Vietnamu. Dalšími důležitými svátky jsou svatby a pohřby, z oslav pak vzpomínka na mrtvé předky. (Černík a kol., 2007)

• Zvyky a jazyk vietnamských dětí – stručné srovnání

Vietnamské děti mívají jiné konverzační zvyklosti (například je slušné zahajovat konverzaci pokládáním otázek na věk a na zdraví), jiný komunikační styl a jiné vyjadřování pomocí neverbální komunikace. Mnoho pedagogů se setkala s tím, že vietnamské děti a jejich rodiče sklápějí zrak, když s nimi mluví přímo... „nebývá to známka nezájmu či neupřímnosti, ale naopak slušného skromného chování. Toto chování je často doprovázeno mírným sklopením hlavy. Naopak přímý a dlouhý pohled Evropana do očí může být pro Vietnamce nepříjemný, mohou si ho vysvětlit jako příliš sebevědomé chování mluvčího, jako urážku“. (Černík a kol., 2007, str. 149). Taktéž má úsměv v jejich kontextu více významů (vyjadřují jím i smutek, nepříjemnou situaci, zmatek, nervozitu). Je důležité si uvědomit, že vietnamští žáci se mohou smát i když výkladu nerozumějí.

Další překážkou snadného zařazení a vlastně přijetí vietnamského žáka je jazyková bariéra. Děti pocházející z vietnamských rodin, které se nenarodily v ČR, mají logicky větší potíže s ovládnutím češtiny než třeba děti pocházející z ruskojazyčného prostředí. Vyplývá to z velké odlišnosti jejich mateřského jazyka. Vietnamština se sice píše latinkou, ale neobsahuje žádná mezinárodní nebo cizí slova. V porovnání s češtinou nezná určité gramatické kategorie (např.: rozdíl mezi jednotným a množným číslem, minulým a budoucím časem, dokonavým a nedokonavým tvarem). „Některé děti netvoří správně větnou intonaci. To je způsobeno tím, že v jejich mateřštině žádná větná intonace podobná té naší prakticky neexistuje... Vietnamci také zápasí s českými souhláskami c, č, ď. Jejich nácvik se neobejde bez delšího soustředěného úsilí.“ (Černík a kol., 2007, str.146)

8. Vietnamské děti v ČVS

„Pozoruhodný způsob pomoci těmto nováčkům v českém vzdělávacím systému vyvinula základní škola v Modřanech (Meteorologická). Každý z nových žáků/cizinců dostává jakéhosi ochránce ze stejné etnické skupiny z vyššího ročníku (zde převážně Vietnamci). Tento „tutor“ předává potřebné zkušenosti a usnadní nováčkovi složité období prvních měsíců na škole“ (Černík a kol., 2007, str. 174). Vietnamské děti jsou většinou pedagogů vnímány jako pilné. Motivace vietnamských dětí k učení pramení z jejich tradice. Jedno vietnamské přísloví zní: „Člověk bez vzdělání je jako neobroušený diamant“ (Uherek a kol., 2008, str. 187). Obecně je pro vietnamskou kulturu charakteristická úcta ke vzdělanosti. Vietnamští rodiče u nás si rovněž uvědomují, že zvládnutí češtiny a dobrý prospěch ve škole může zaručit dítěti pozdější lepší postavení. Proto děti často do učení nutí. Samozřejmě se tyto informace nedají úplně

Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.

Tento materiál vznikl v rámci projektu Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů podpořeného v 1. výzvě Operačního programu Praha Adaptabilita.

zobecnit a použít jako skupinová charakteristika. Někteří pedagogové, kteří mají dlouhodobější zkušenosti z práce s vietnamskými dětmi, je jednoduše přirovnávají k českým dětem. Jsou mezi nimi pilné ale i méně pilné děti. Velice častým jevem je, že vietnamské dítě později často zastává roli prostředníka a tlumočnicka mezi školou a rodiči. Nemusí však být schopno interpretovat všechno, tak jak bylo sděleno, a má velkou odpovědnost. Později si děti začínají uvědomovat výhodu této pozice. (Černík a kol., 2007, str. 158). Tak se dokonce stává, že děti zneužijí toho, že jejich rodiče češtinu neovládají a nechodí na rodičovské schůzky, a to například tak, že chodí za školu.

Citovaná literatura

Černík a kol. (2007). S vietnamskými dětmi na českých školách. Jinočany: Nakladatelství H&H.

Uherek a kol. (2008). Cizinecké komunity z antropologické perspektivy. Vybrané případy významných imigračních skupin v České republice. Etnologický ústav AV ČR.

Pechová (2007). Migrace z Vietnamu do České republiky v kontextu problematiky obchodu s lidmi a vykořisťování. La Strada Česká republika, o. p. s. Přístupno na http://aa.ecn.cz/img_upload/224c0704b7b7746e8a07df9a8b20c098/Zprava_migrace_Vietnam.pdf [cit. 8. dubna 2010].

*Dostupné z portálu www.inkluzivniskola.cz, vytvořeného občanským sdružením META.
Tento materiál vznikl v rámci projektu Poradenské a informační centrum pro vzdělávání mladých migrantů
podpořeného v 1. výzvě Operačního programu Praha Adaptabilita.*

"Praha & EU: Investujeme do Vaší budoucnosti"